

Jaume Bartumeu

Les nostres idees per a demà

Som a les acaballes de la tercera legislatura constitucional i que el calendari electoral - com sabem tots- vindrà fixat pel decret de dissolució que decidirà en el moment de signar-lo l'actual Cap de Govern i és evident, com ja s'ha dit, que el que convé és que anem enllestit el programa, el projecte pel 2005 tenint present que ara més que mai la ciutadania espera que el PS presenti una alternativa després de deu anys de govern conservador. Estem assistint al final d'un cicle. S'acaba una gestió de govern sense ordre ni concert, que s'ha caracteritzat per actuar a salt de mata segons les fluctuants conveniències del moment, però que havia aconseguit satisfer, fins fa uns mesos, a una àmplia i variada gamma de sectors socials.

(Un company que va llegir aquesta ponència em deia que a quins sectors socials feia referència, el que vull dir aquí és que el resultat de les eleccions del 2001 demostra que no únicament els privilegiats ni únicament la gent benestant d'aquest país va votar lliberal, per tant hem de pensar que hi ha molta gent que pot deixar i que deixarà de votar lliberal i que forma part d'aquests sectors socials que m'estava referint).

Sense rigor ni pla de govern, els ciutadans andorrans -els «amics» a banda- han estat considerats tots aquests anys com a simples clients als quals calia acontentar de forma individual i singularitzada. Quan la cosa fallava la culpa sempre s'ha anat atribuït a fora: a Europa que ens imposa coses que Andorra no està preparada per assumir; i quan ha convingut, també a dins, al PS sovint hem estat acusats de no ser obedients i de oposar-nos a coses que eren evidents dels lliberals. Tot plegat, conjuminat amb una extraordinària habilitat per canviar de discurs cada cop que es canvia d'interlocutor. És aquella magistral definició del Gaby FERNÁNDEZ COY a la seva columna dels divendres del Diari d'Andorra quan descrivia fa poques setmanes al Marc FORNÉ com el polític capaç de sortir de blanc immaculat d'un bassal de fang. Amb aquest boirós equipatge, expressat ideològicament a través de mitjans afins de dins -i de fora d'Andorra, amb el suport gens dissimulat de CIU- i, sobretot, de la ràdio i de la televisió públiques -la seva- en la qual han fet i desfet com si fos pròpia, han anat dient una cosa i la contrària. El govern liberal ha fet així una política d'acordionista. Han estat deu anys d'una política esgotada i esgotadora, sòlidament assegurada en el clientelisme, sense gestió ni autoritat, però amb molta «mercadotècnia» electoralista.

Probablement som i hem estat massa indulgents amb aquest govern. Però ara comença una nova etapa. El que ha de guiar, d'orientar, l'acció dels socialdemòcrates són les propostes de futur, no el retrovisor de les rancúnies i les històries passades. El més important en les eleccions del 2005 és el projecte (insisteixo com també s'ha dit en les altres dues ponències). No cal centrar-se en el balanç liberal sinó engrescar la gent amb el nostre projecte. Un projecte econòmicament responsable, socialment just obert cap a la societat i fort i ferm en la gestió de l'Estat, de l'interès general. La nostra proposta d'esquerra reformista ha d'assentar les seves idees sobre l'argumentació racional. La nostra ambició és parlar al conjunt del país, transmetent-li uns valors, portar i defensar una manera de viure junts: els drets, però també els deures, les obligacions, les solidaritats, el civisme i el patriotisme. Sí, també el patriotisme, entès com una defensa de la comuna convicció de pertànyer a l'Estat de dret democràtic i social establert per la Constitució del 1993.

Hem d'estar convençuts que és parlant clar, lluny doncs de la fàcil generalització, que trobarem un ample suport. No podem estar ni anar a remolc, sinó que hem de traçar i assenyalar camins, oferir opcions i conduir una política reformista amb coratge sense cedir al conformisme ni al corporativisme d'un o altre sector més o menys protegit. Arreu

d'Europa l'esquerra és gran i respectada quan és la ferma defensora de l'interès general. Perdríem la nostra ànima socialdemòcrata si cedíssim a la moda liberalitzadora de les privatitzacions de les societats públiques -FEDA i STA- o la creixent externalització de serveis des del Govern i els Comuns vers el sector privat. Aquesta ferma defensa de l'interès general i dels serveis públics ha d'anar acompanyada d'una política econòmica sense aventures ni experiments. Amb una millor gestió. Créixer sí, però per redistribuir: més inversió en sanitat i, com diu la socialdemocràcia europea, més educació, educació i educació.

La nostra proposta reformista vol construir, sota el control de l'Estat, un compromís social entre els interessos del mercat i els emprenedors, i els interessos dels professionals i treballadors assalariats. Hem de fer possible la sinergia entre creixement econòmic sostenible i el progrés social. Però avui a Andorra els fonaments d'una societat que cregui en el seu futur pateixen greus esquerdes. Unes esquerdes que venen donades per un augment de la inseguretat social que fa que un nombre important de persones es veuen incapaces d'assegurar quin serà el seu futur.

El liberalisme dominant ha contribuït a rossegar el sistema de protecció social contra els riscos que durant la vida laboral poden fer vascular vers la precarietat i, al capdavall, la pobresa: la malaltia, l'accident, l'aturada de l'activitat professional, la degradació de les condicions de vida. És clar que els socialdemòcrates no tenim el monopoli de la preocupació social. Però també és clar que el PLA no fa ni vol fer política social. Què ens diferencia en matèria social? El que separa una concepció minimalista d'una concepció exigent de les proteccions socials -ja sabeu que ells acostumen a dir que només anem fins allà on Andorra es pot permetre, no precisen quin tros d'Andorra es pot permetre anar fins allà on ells volen anar-.

El nostre plantejament és d'assegurar a tothom, més enllà d'un mínim vital, el que hom podria anomenar una seguretat social mínima garantida, com es parla d'un salari mínim garantit per llei -abans ja ha fet una referència el Josep Dallerés en el sentit d'augmentar-lo-. Dret a ser cuidat quan hom està malalt, dret a un habitatge, dret a unes prestacions decents en cas d'atur de treball, sigui provisional (canvi de feina, atur per comiat) sigui definitiva (pensió de vellesa). Dret a l'educació i a una formació permanent al llarg de la vida per poder assumir els canvis tecnològics. Aquests drets no són pas cap mena de prerrogativa que es podria donar als uns i refusar als altres. Ningú no n'hauria de quedar exclòs com sigui que constitueixen les condicions bàsiques per sentir-se membre d'una societat que no és pas subdesenvolupada i que pretén ser una societat moderna, un Estat de dret democràtic i social, com diu la Constitució.

Però la societat andorrana no serà, no aconseguirà (Fi 1a cara k7 2) ser amb plenitud un Estat de dret democràtic i social si el conjunt de ciutadans no disposen, al mateix temps que de la ciutadania política, d'una ciutadania social construïda sobre el solc d'aquests drets socials fonamentals. És el que en el Congrés de l'any 2000 definíem com a ciutadania plena. Proposem un nou compromís social. Aquest compromís passa per una ferma voluntat política que demostrarà que la incondicionalitat dels drets socials no s'ha de confondre pas amb la uniformitat de la seva aplicació.

Les normes jurídiques i les intervencions de l'estat social poden ser flexibles en un món en plena mutació vers la mobilitat i la individualització. Es tracta al capdavall de fer operatiu i viable un model de societat moderna i solidària en la qual ningú no quedaria exclòs en la mesura que cadascú disposaria del suport de drets i d'ingressos necessaris per ser, sinó igual, almenys assemblet als altres. Aquesta penso jo que hauria de ser la nostra proposta. L'altra branca de l'alternativa, la que promou el liberalisme de dreta, ens ha abocat a una societat dividida entre guanyadors i perdedors de les

transformacions econòmiques en curs. Els liberals han renunciat a «fer societat» amb els seus conciutadans. Fan calaix.

Per això nosaltres hem de presentar una proposta que, recollint i adaptant el nostre compromís del 2001, es concreti, vull dir que hi hagi més precisió, en dos grans àmbits:

- Una política social vertebradora i integradora.
- Una política econòmica fonamentada en més i millor inversió pública al servei de l'economia productiva i una associació amb la Unió Europea que obri nous horitzons a les empreses i als professionals per a l'exercici i el desenvolupament de l'activitat econòmica dins i fora d'Andorra.

Aquesta política econòmica que necessitarà una seriosa i valenta reforma tributària, gradual però immediata, adreçada a fer realitat el que estableix la Constitució, que tothom contribueixi segons la seva renda, per aportar a l'Estat els cabals públics necessaris. El nostre objectiu ha de ser assolir una nova majoria social i electoral que faci possible la gran oportunitat de canvi a Andorra. Hem de treballar per configurar una majoria plural al Consell General. Volem el que Andorra reclama: un bon Govern al servei de tots els ciutadans i ciutadanes del nostre país. S'ha escrit que la història no es pot capgirar com un mitjà però es pot accelerar i es pot empènyer, nosaltres ho podem i ho hem de fer, ho diu el lema del Congrés i per això crec que ho farem des de la unitat de la nostra pluralitat.

PROPOSTA DE RESOLUCIÓ

- 1) Donar mandat al Comitè Executiu i al grup parlamentari perquè enllesteixin, dins els propers quatre mesos, en col·laboració amb les comissions de treball escaients, els eixos del programa 2005, d'acord amb les línies generals traçades en la present resolució, de manera que el projecte socialdemòcrata plantegi a la ciutadania:
 - Una política social vertebradora i integradora.
 - Una política econòmica fonamentada en més i millor inversió pública al servei de l'economia productiva i una associació amb la Unió Europea que obri nous horitzons a les empreses i als professionals per a l'exercici i el desenvolupament de l'activitat econòmica.
 - Una reforma tributària conforme a l'article 37 de la Constitució.
- 2) Donar mandat al Comitè Executiu per a treballar, en la línia traçada en les darreres eleccions comunals per a les candidatures del SI, en l'assoliment d'acords pre-electorals que permetin assolir una majoria social i electoral que faci possible la gran oportunitat de canvi a Andorra.

Transacció

1) donar mandat al Comitè Directiu perquè enllesteixi dins dels propers quatre mesos en col·laboració amb les comissions de treball escaients els eixos del programa (Fi K7 IV) “ i a baix a l'apartat 2 on deia “donar mandat al Comitè Executiu” es posa “Comitè Directiu” entenent que com el Comitè Executiu és una emanació del Directiu, el Directiu ja li dirà a l'Executiu el que cregui que ha de fer.